

anchief

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland
Spaarne 17
2011 CD, HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

SVT/VG/OMG

Tel. nummer: 0800 99 867 34

Servicepunt-svt@noord-holland.nl

1 | 27

Betreft: Flora- en faunawet besluit 50 (2015); Ontheffing ex artikel 68, buiten leefgebied damhert

Verzenddatum

25 NOV. 2015

Geacht bestuur,

Kenmerk

717843 - 719477

Op 6 november 2015 hebben wij een aanvraag ex artikel 68 van de Flora- en faunawet van u ontvangen welke bij ons geregistreerd staat onder kenmerk 717843 - 718234. In deze aanvraag verzoekt u om ontheffing van een aantal verboden van de Flora- en faunawet om maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade veroorzaakt door damherten uit te kunnen voeren. Deze maatregelen staan opgenomen in het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied (hierna: FBP Damhert), dat in september 2015 door u is ingediend en door ons en de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland is goedgekeurd. U vraagt de ontheffing aan om het uitvoeren van het in uw FBP Damhert voorgestelde beheer van damherten die zich buiten het leefgebied maar binnen het plangebied bevinden, voor zover dit gelegen is binnen de provincie Noord-Holland mogelijk te maken.

Uw kenmerk

In uw FBP Damhert is een leefgebied voor het damhert aangewezen. Buiten dit leefgebied zou, in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid) en ter voorkoming en bestrijding van belangrijke schade aan landbouwgewassen, een minimale stand van het damhert moeten worden nagestreefd. Om de in uw FBP damhert genoemde minimale stand buiten het leefgebied te kunnen bereiken vraagt u, op grond van artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet, juncto artikel 4, aanhef, sub c en e, van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (hierna: BBSD) ontheffing van:

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

- het verbod op het doden of met het oog daarop opsporen van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort (Artikel 9 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het opzettelijk verontrusten van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort (Artikel 10 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het gebruik van het geweer in een veld dat niet voldoet aan de aan een jachtveld gestelde eisen (Artikel 74, lid 1, sub a van de Flora- en faunawet, juncto artikel 49 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang (Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub a van het BBSD);
- het verbod op het gebruik van het geweer in de bebouwde kommen der gemeenten en in de onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen (Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub b van het BBSD).
- het verbod op het gebruik van geluidsdempers (Artikel 72 lid 5 juncto artikel 7 lid 6 van het BBSD);
- het verbod op het gebruik van kunstmatige lichtbronnen (Artikel 72 lid 5 juncto artikel 9 lid 6 van het BBSD);

Eerder verleende ontheffing

Op 12 juli 2012, onder kenmerk 63225 - 65341 hebben wij aan uw stichting voor dezelfde schadesituatie een ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet verleend. Deze ontheffing was geldig tot en met 31 december 2015. Volgens uw FBP Damhert zijn er op deze ontheffing in Noord-Holland tot 1 juli 2015 in totaal 133 damherten gedood.

Wettelijk kader

Artikel 68

Op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet kunnen Gedeputeerde Staten (hierna: GS), wanneer er een in de wet genoemd belang in het geding is, onder bepaalde voorwaarden voor wat betreft beschermde inheemse diersoorten ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in

samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74.

De wet stelt hierbij als voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding en dat het Faunafonds is gehoord.

De in artikel 68 van de Flora- en faunawet genoemd belangen zijn:

- a) in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- d) ter voorkoming van schade aan flora en fauna;
- e) met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen belangen.

De hierboven, in sub e genoemde, aan te wijzen belangen zijn vastgelegd in artikel 4, aanhef, sub a t /m f van het BBSD:

"Als andere belangen als bedoeld in artikel 68, eerste lid, onderdeel e, van de wet, zijn aangewezen:

(.....)

- e) het reguleren van de populatieomvang van dieren, behorende tot de diersoorten edelhert, ree, damhert of wild zwijn, met dien verstande dat vanwege dit belang slechts ontheffing kan worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied of de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

(....)"

Rijks- en provinciaal beleid

Rijksbeleid

In de beantwoording van Kamervragen over dit onderwerp (TK, 2008-2007, Aanhangsel 3489) wordt gesteld dat het aan de provincie is om te bezien welke methode van beheer het beste past:

"Het is aan de provincie en betrokken partijen om te bezien welke vorm van (populatie)beheer het beste past voor de AWD en aangrenzende natuurterreinen."

Op vragen welke 10 september 2009 aan de voormalig minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (thans EZ) over schade en overlast veroorzaakt door damherten rond de Amsterdamse Waterleiding Duinen (hierna: AWD) zijn gesteld (tk-20092010-357) luidde wederom het antwoord:

"Zoals ik al eerder heb aangegeven, is de provincie Noord-Holland verantwoordelijk voor het faunabeheer en de uitvoering daarvan, zoals vastgelegd in het faunabeheerplan. Ik ga ervan uit dat de provincie de in het faunabeheerplan geformuleerde doelen realiseert."

3 en 4

Afshot van damherten nabij wegen en risicopercelen kan door een geoefende jager op een veilige manier worden uitgevoerd. Het beperken van schade en overlast kan naar mijn oordeel bevorderd worden door het aanbrengen van een damhertkerend raster op strategisch verantwoorde plaatsen. Ik onderschrijf verder de conclusie van het Faunafonds dat populatiebeheer binnen de AWD noodzakelijk is om migratie te verminderen."

5 en 6

Er is geen rijksbesluit over beheer van damhertenpopulaties. De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeheer. Het Faunafonds vergoedt alleen bedrijfsmatige schade aan landbouwgewassen, maar het staat degenen die andere schade hebben geleden vrij de

provincie en de gemeente Amsterdam daarvoor aansprakelijk te stellen."

Provinciaal beleid

Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (2007)

Deze Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (hierna: beleidsnota) beschrijft ons beleid bij gebruikmaking van de aan ons toegekende bevoegdheden in het kader van de Flora- en faunawet. In de momenteel vigerende beleidsnota is het beleid met betrekking tot het belang waarvoor u uw huidige aanvraag heeft ingediend (artikel 4, aanhef, sub e; het reguleren populatieomvang damherten) wel genoemd maar niet specifiek uitgewerkt. De beleidsnota schetst, voor dit belang, dan ook geen provinciaal beleidskader.

Aangezien een ontheffing op dit belang slechts kan worden verleend indien "*de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied*" is van belang te bepalen of er sprake is van schade. Hierbij worden de belangen zoals genoemd in artikel 68 van de Flora- en faunawet door ons als leidraad gebruikt.

De beleidsnota beschrijft wanneer wij achten dat er sprake is van het schaden van een in de Flora- en faunawet genoemd belang. In paragraaf 8.1 is over schade aan het belang volksgezondheid en openbare veiligheid onder andere het volgende aangegeven:

"8.1. Wanneer wordt dit belang geschaad?

Dit belang wordt geschaad als onveilige situaties voor grote groepen mensen ontstaan. Voorbeelden zijn:

- *besmetting met ziekteverwekkers, bijvoorbeeld door de vos (hondsdoelheid, vossenlintworm), vogels (colibacteriën, botulisme) of ratten (virussen of bacteriën, zoals ziekte van Weil);*
- *ondergraving van primaire waterkeringen of weglichamen van openbare wegen door konijnen, muskusratten, beverratten of vossen;*

- aanrijdingen waarbij reeën en damherten betrokken zijn."

"8.1.2 Andere bevredigende oplossingen

GS zijn van mening dat voorbeelden van andere bevredigende oplossingen zijn:

- het verharderen van weg- of dijklichamen;
- het plaatsen van rasters;
- het opzettelijk verstoren met visuele en/of akoestische middelen."

Paragraaf 8.3 beschrijft ons beleid ten aanzien van schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren:

"8.3.1 Wanneer wordt dit belang geschaad

Dit belang wordt geschaad als er sprake is van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren. Voor 'belangrijke schade' hanteren GS een schade van minimaal € 250 per geval. Dit is conform de norm die het Faunafonds hanteert."

(.....)

8.3.5 Ontheffingsbeleid

In de regel worden ontheffingen slechts verleend aan een Faunabeheereenheid op grond van een goedgekeurd faunabeheerplan. GS eisen zonder meer een faunabeheerplan voor de bestrijding van schade door wildsoorten (wilde eend, fazant, haas, konijn en houtduif), damhert, gans en smient, knobbelzwaan, meerkoet, ree en vos.

Ontheffingen van het verbod tot doden

Voor das, kleine en wilde zwaan, winterganzen (met uitzondering van grauwe gans en kolgans), roofvogels, uilen, rode lijst soorten (met uitzondering van damhert) en kolonies van roeken, aalscholvers of blauwe reigers verlenen GS geen ontheffing."

Faunabeheerplan

Bij brief van 30 oktober 2015 heeft het Faunafonds een positief advies

uitgebracht op uw Faunabeheerplan Damhert. Het door u ingediende FBP Damhert voldoet aan de in onze beleidsnota gestelde eisen en is dan ook op 17 november 2015 door ons goedgekeurd (geldig tot en met 17 november 2020). Het plan beschrijft de problematiek met damherten in het plangebied en hierin worden verschillende maatregelen beschreven welke wel en niet een bijdrage kunnen leveren aan het verhelpen van deze problematiek, en welke maatregelen er reeds genomen zijn. Uw FBP Damhert beschrijft vervolgens het beheer van damherten doormiddel van afschot, hetgeen één van de voorgestelde maatregelen is die nodig is om de huidige problemen met de damhertpopulatie te beteugelen.

Dit FBP Damhert dient onder andere als onderbouwing voor de voorliggende ontheffingsaanvraag om damherten, buiten het (in uw FBP Damhert) aangegeven leefgebied, opzettelijk te mogen verontrusten, te doden en met het oog daarop op te sporen.

Aanvraag

De door u aangevraagde ontheffing maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen met betrekking tot damherten. Dit pakket aan maatregelen wordt nodig geacht in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid), ter voorkoming en bestrijding van schade aan (landbouw)gewassen rondom het duingebied in Zuid-Kennemerland, ter voorkoming van schade aan flora en fauna in het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren, en voor het reguleren van de populatieomvang van het damhert in de duinen van Zuid-Kennemerland. De combinatie van maatregelen in het pakket moet zorgen voor een effectieve aanpak.

De onderhavige aanvraag ziet op één deel van het pakket: het reguleren van de populatieomvang van het damhert buiten het, in uw FBP Damhert beschreven, leefgebied. Deze ontheffing wordt nodig geacht in het belang van de verkeersveiligheid, het voorkomen van schade aan gewassen, en het voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten.

Dit wilt u bereiken middels het doden van damherten buiten het leefgebied met gebruik van het geweer, honden (niet zijnde lange honden), kunstmatige lichtbronnen en geluiddempers.

Overwegingen

Voordat tot het verlenen van een ontheffing, als bedoeld in de Flora- en faunawet, mag worden overgegaan moet er aan diverse voorwaarden zijn voldaan. Hieronder beschrijven we onze verschillende, voor deze aanvraag van belang zijnde, afwegingen en conclusies.

Schade aan wettelijk belang

Gezien de in het BBSD gestelde voorwaarde dat het verlenen van een ontheffing voor het reguleren van de stand van het damhert pas mag worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied moet door ons worden getoetst of er in dit gebied, voor deze diersoort, sprake is van schade. Zoals eerder genoemd worden de belangen als genoemd in artikel 68 van de Flora- en faunawet hierbij door ons als leidraad gebruikt.

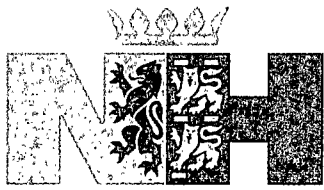
Schade aan het verkeer en de verkeersveiligheid

Uw FBP Damhert vermeldt dat vanaf 1999 het aantal aanrijdingen met damherten in het plangebied is toegenomen van één geregistreerde aanrijding in 1999, tot 37 geregistreerde aanrijdingen in 2009.

Vervolgens vermeld uw FBP Damhert dat er 58 aanrijdingen waren binnen het plangebied in 2010 (waarvan 51 in Noord-Holland), 51 aanrijdingen in 2011 (waarvan 48 in Noord-Holland), 48 aanrijdingen in 2012 (waarvan 33 in Noord-Holland), 24 aanrijdingen in 2013 (waarvan 17 in Noord-Holland), en 61 aanrijdingen in 2014 (waarvan 52 in Noord-Holland). Voor 2015 gaan de gegevens in uw FBP Damhert tot 1 juli. Er zijn op dat moment 30 aanrijdingen geweest, waarvan 29 in Noord-Holland.

Figuur 9, op bladzijde 23 van uw FBP Damhert laat duidelijk zien dat de locaties waar de aanrijdingen met damherten plaatsvonden in het plangebied in de loop van de jaren zijn opgeschoven. Het aantal botsingen tussen verkeer en damherten rondom deelgebied AWD is inmiddels sterk teruggedrongen. Alleen op de plaatsen waar de AWD

niet is afgerasterd (zoals bij het strand in Zandvoort) komen damherten nog met regelmaat het gebied uit en vonden als gevolg hiervan nog aanrijdingen plaats. In en rondom deelgebied NPZK is het aantal aanrijdingen daarentegen de afgelopen jaren steeds verder toegenomen. Doordat damhertkerende rasters niet overal mogelijk zijn en de populatie damherten nu ook in deelgebied NPZK flink toeneemt is te verwachten dat het aantal aanrijdingen in dit deel van het plangebied nog flink zal toenemen.

In uw FBP Damhert beschrijft u de impact die een aanrijding met een damhert kan hebben. Wij achten het voldoende aangetoond dat er, met name in deelgebied NPZK, schade is aan het belang volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid).

Schade aan de landbouw

Uw FBP Damhert vermeldt dat de landbouwschade vooral schade aan bloemen, bloembollen en bloemzaad betreft. De schadegegevens die bekend zijn geven geen volledig beeld van de situatie, omdat om een aantal redenen lang niet alle schade getaxeerd wordt. De beschikbare gegevens geven echter wel een indicatie. En er is dan ook in ieder geval een oplopende trend waar te nemen. Uw FBP Damhert vermeldt dat de getaxeerde landbouwschade veroorzaakt door het damhert in het plangebied is opgelopen van € 6.832,- in 2004 tot € 41.722,- in 2009. In 2004 ging het om één melding, in 2009 waren er inmiddels al veertien meldingen. Uw FBP Damhert vermeldt vervolgens dat in de periode 2010 tot 1 juli 2015 de getaxeerde schade sterk fluctueert, met een flinke uitschieter in 2012 naar ruim € 130.000. Bijna alle schade is aangericht in Noord-Holland rond de AWD. De laatste twee jaar is de getaxeerde schade sterk afgenomen en zelfs (bijna) nihil in 2014 en in de eerste helft van 2015. Dit hangt volgens uw FBP Damhert samen met de genomen maatregelen, namelijk het afrasteren van een deel van het leefgebied en afschot van damherten die zich buiten dit leefgebied bevinden vanaf 2013. Wij achten het voldoende aangetoond dat er belangrijke schade is aangericht aan gewassen. Wij achten het ook voldoende aangetoond dat deze, hoewel sterk afgenomen de laatste tijd, weer zal toenemen indien de genomen maatregelen niet kunnen worden voortgezet.

Onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten

Uw FBP Damhert vermeldt dat aanrijdingen in het plangebied de voornaamste oorzaak zijn voor optreden ter beëindiging van onnodig lijden van damherten in het plangebied. Damherten die vast komen te zitten in hekken en dergelijke is de tweede oorzaak, terwijl damherten die door honden zijn verwond de derde oorzaak is. Daarnaast wordt volgens uw FBP Damhert ook een toenemend aantal door ondervoeding ernstig verzwakte damherten uit hun lijden verlost. Tabel 3 op bladzijde 36 van uw FBP Damhert laat een overzicht zien van de bekende gegevens over damherten die vanaf 2007 zijn gedood ter voorkoming van lijden of die dood zijn gevonden. Gegevens over geregistreerde aanrijdingen waarbij het dier niet is aangetroffen en/of waarbij het dier (gewond) is gevlucht zijn niet in de tabel opgenomen. Damherten die door dierenambulances zijn afgevoerd en waarvan niet duidelijk is of zij zijn gedood dan wel zijn vrijgelaten, zijn ook niet opgenomen.

Er is voldoende aangetoond dat er onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten voorkomt in het plangebied buiten het leefgebied. Er is echter reeds een aanwijzing ex artikel 67 van de Flora- en faunawet verleend waarmee damherten die onnodig lijden uit hun lijden verlost kunnen worden in het gehele plangebied. Het gaat om Flora- en faunawetbesluit 39 (2014). Wij zullen om die reden dit belang verder niet meenemen in dit besluit.

Conclusie schade aan wettelijk belang

Wij concluderen naar aanleiding van bovenstaande gegevens en de overige uitgebreide gegevens in uw FBP Damhert dat voldoende is aangetoond dat er hier sprake is van schade veroorzaakt door damherten die zich buiten het aangewezen leefgebied bevinden. De voornaamste schade is zichtbaar op het gebied van de veiligheid van het verkeer maar ook de landbouw ondervindt belangrijke schade door de aanwezigheid van de damherten buiten het leefgebied. Hierdoor is voldaan aan de voorwaarde, gesteld in artikel 4, aanhef, sub e, van het BBSD, dat een ontheffing voor het reguleren van de populatieomvang van damherten slechts mag worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het

omringende gebied. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Geen andere bevredigende oplossing

In uw FBP Damhert geeft u een uitgebreid overzicht van maatregelen die al genomen zijn, extra nog te nemen maatregelen, en maatregelen die niet haalbaar en/of niet wenselijk zijn. U beschrijft voor de al genomen maatregelen wat de effectiviteit hiervan is geweest. Voor een aantal van deze maatregelen is het wenselijk dat deze ook in de planperiode van uw FBP Damhert zullen worden gecontinueerd. U beschrijft ook per niet haalbare en/of wenselijke maatregel waarom deze maatregel niet haalbaar of wenselijk is. Tenslotte geeft u een beschrijving van de maatregelen die volgens u nog genomen moeten worden bovenop de al genomen maatregelen.

U geeft in het FBP Damhert eerst een overzicht van de uitgevoerde maatregelen in de periode tot en met 2009. Dit zijn diverse maatregelen zoals bijvoorbeeld het verlagen van de snelheid op verschillende wegen, het plaatsen van wildspiegels en waarschuwingsborden, en het plaatsen van verschillende hekwerken en wildroosters. U verwijst voor een uitgebreidere beschrijving van de genomen maatregelen en de effectiviteit hiervan naar het voorgaande FBP Damhert.

Voorts geeft u een overzicht van de uitgevoerde maatregelen in de periode 2010 tot en met 2015. De maatregelen zijn onder te verdelen in:

- het plaatsen van wildroosters en damhertkerende rasters om het leefgebied;
- natuurbeheer- en inrichtingsmaatregelen;
- zieke en gewonde damherten uit hun lijden verlossen;
- beheer en schadebestrijding doormiddel van afschot.

Het plaatsen van wildroosters en damhertkerende rasters om het leefgebied

Hoewel er op verscheidene plaatsen al sinds geruime tijd

damhertwerende rasters staan rondom een deel van het leefgebied, en ook in de afgelopen jaren verder gewerkt is aan het verder afsluiten van het gebied, is en wordt dit damhertwerende raster, om verschillende in uw FBP beschreven redenen, niet volledig sluitend. Hierdoor zullen de damherten de mogelijkheid blijven hebben om zich in de omgeving buiten dit leefgebied te begeven. De rasters die er staan hebben plaatselijk wel degelijk een positief effect, maar zullen nooit kunnen voorkomen dat er nergens in het plangebied meer damherten uit het voor hen bestemde leefgebied zullen treden.

Natuurbeheer- en inrichtingsmaatregelen

Het gebied in de regio Zuid-Kennemerland dat is aangewezen als leefgebied voor de damherten wordt doorsneden door twee drukke wegen en een treinspoor, waardoor het gebied versnipperd is. Om de versnippering op te heffen en het leefgebied van het damhert en talloze andere soorten één geheel te maken zijn er drie natuurbruggen gepland, over de Zandvoortselaan, over de Zeeweg, en over het treinspoor Haarlem - Zandvoort. Dankzij de aanleg van deze verbindingen zullen het Nationaal park Zuid-Kennemerland en de AWD (ecologisch gezien) één geheel gaan vormen. De damhertpopulatie zal op die manier veel meer bewegingsvrijheid krijgen, zonder dat de dieren daarbij het leefgebied hoeven te verlaten.

Begin 2013 is de natuurbrug Zandpoort (gelegen over de Zandvoortselaan) als eerste gereed gekomen. Het doel van de natuurbrug is om deelgebied A (AWD) en deelgebied B (NPZK) met elkaar te verbinden (zowel ecologisch als recreatief). Het ecodeuct kan echter nog niet optimaal functioneren doordat migratie van grote zoogdieren, waaronder damherten, over de brug nu nog niet mogelijk is. Omdat de omvang van de populatie damherten in en rond de AWD tot (ecologische) schade en overlast heeft geleid, is in 2013 besloten tot plaatsing van een tijdelijk schrikdraad, om migratie van damherten en de daarmee samenhangende schade aan flora en fauna naar NPZK te voorkomen. Zodra er sprake is van één afgestemd beheer in beide gebieden en een vermindering in omvang van de populatie is gerealiseerd, zal het raster worden verwijderd.

Zieke en gewonde damherten uit hun lijden verlossen

Zowel in Noord-Holland als Zuid-Holland zijn er in de afgelopen jaren mogelijkheden geweest voor het uit het lijden verlossen van zieke of gewonde damherten in het gehele plangebied.

Beheer en schadebestrijding middels afschot

Zoals in uw FBE Damhert beschreven was een onderdeel van het voorgenomen beheer in 2010-2015 het handhaven van een minimale stand buiten het leefgebied (in het gehele plangebied). Een van de maatregelen daartoe was afschot buiten het leefgebied. In Noord-Holland is vanaf 2013 het afschot buiten het leefgebied uitgevoerd. Het eerste jaar zijn er 80 damherten afgeschoten, waarvan 75 mannelijke dieren. In 2014 waren dit er 46, waarvan 45 mannelijke dieren, en in 2015 waren dit er tot 1 juli van dit jaar 14, waarvan 13 mannelijke dieren.

De gegevens in uw FBP Damhert laten duidelijk zien dat de schade aan de verkeersveiligheid en landbouw gewassen veroorzaakt door damherten buiten het leefgebied sterk is afgenomen sinds dit afschot plaats heeft gevonden, in combinatie met het verder afrasteren van de AWD. Rondom het deelgebied NPZK vindt nauwelijks landbouw plaats en is dan ook niet veel schade aan landbouw. Aanrijdingen met damherten vinden hier voornamelijk plaats op de wegen die het gebied doorsnijden.

Conclusie bevredigende oplossing

In uw FBP Damhert staan diverse, al genomen, maatregelen genoemd. Ondanks het nemen van deze maatregelen is er toch nog sprake van belangrijke schade zoals door u aangegeven. De maatregelen hebben wel flink bijgedragen aan het beheersbaar maken en houden van de schade buiten het leefgebied. Zoals de cijfers over de schade aan landbouw in uw FBE Damhert laten zien is de schade sterk afgenomen vanaf het moment dat afschot van damherten buiten het leefgebied plaatsvond in Noord-Holland, in combinatie met de andere genomen maatregelen. Omdat damherten echter nog steeds het gebied

kunnen verlaten, en dat ook doen, achten wij het noodzakelijk om het afschot van damherten buiten het leefgebied voort te kunnen zetten. Naar aanleiding van al hetgeen hierboven en in uw FBP Damhert genoemd concluderen wij dat er geen andere bevredigende oplossing voor het probleem beschikbaar is, maar dat ook het voorgestelde afschot en verjaging niet kan worden gezien als losstaande oplossing. De oplossing moet worden gevonden in het totaalpakket van maatregelen. Afschot en verjaging zoals u aanvraagt zijn een belangrijk onderdeel van een grotere reeks aan maatregelen die naar ons oordeel genomen dient te worden om de situatie beheersbaar te krijgen. De in uw FBP beschreven, al uitgevoerde, uit te voeren en niet uitvoerbare maatregelen kunnen daarom naar ons oordeel niet gelden als andere bevredigende oplossing zoals de Flora- en faunawet die eist alvorens over te kunnen gaan tot ingrijpendere maatregelen. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Gunstige staat van instandhouding

Zoals blijkt uit de gegevens in uw FBP Damhert zijn er momenteel tenminste 3765 damherten in het plangebied aanwezig (waarvan minimaal 734 in het deelgebied NPZK, en minimaal 3031 in het deelgebied AWD). Dit zijn de aantallen die werden geteld tijdens de voorjaarsstelling in het voorjaar van 2015. Omdat dit getal slechts de minimaal aanwezige populatie laat zien, kunnen we er met zekerheid van uitgaan dat de werkelijke populatie nog groter is. De kans dat men tijdens de tellingen exemplaren niet te zien krijgt is immers groot in de terreinen in Zuid-Kennemerland, die over het algemeen veel dichte begroeiing en reliëf kennen. Het merendeel van deze dieren houdt zich op in het geplande leefgebied. Deze aanvraag ziet alleen op dieren die zich buiten dit leefgebied bevinden. Alleen al om deze reden hoeft naar ons oordeel niet voor de gunstige staat van instandhouding van het damhert gevreesd te worden.

Een andere reden die deze vrees verder weg zou kunnen nemen is het feit dat de dieren die zich buiten het leefgebied bevinden vrijwel zonder uitzondering jonge mannetjes zijn. De hinden blijven bijna allemaal in het leefgebied. Ook de dominante mannetjes, die voor de reproductie zorg dragen, bevinden zich over het algemeen in het

leefgebied. Dit betekent dat als de damherten buiten het leefgebied zouden worden gedood zoals aangevraagd, het deel van de populatie dat voor nieuwe aanwas zorgt met deze ontheffing vrijwel ongemoeid wordt gelaten.

De geplande faunabruggen zullen er ten slotte voor zorgen dat uitwisseling tussen de verschillende damhertpopulaties in het leefgebied mogelijk wordt. Daardoor zal de populatie als geheel ook op de langere termijn genetisch gezond kunnen blijven.

Conclusie gunstige staat van instandhouding

Wij zijn van mening dat de aangevraagde maatregelen geen bedreiging vormen voor de gunstige staat van instandhouding van het damhert. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Populatieontwikkeling damherten

Omdat de ontheffing voor de door u aangevraagde maatregelen direct verbonden is aan de omvang van de populaties van de damherten vinden wij het belangrijk een inzicht te hebben van in huidige aanwezige populaties en de ontwikkelingen van deze populaties door de jaren heen.

Ontwikkeling damhertpopulatie in regio Zuid-Kennemerland

Uit uw FBP Damhert blijkt dat er sprake is van een groeiende populatie damherten in het gebied. Ook zijn er nog geen tekenen van stagnatie in deze groei waarneembaar. In uw FBP Damhert worden telgegevens gegeven vanaf 1996 tot en met 2015. Uit deze gegevens blijkt duidelijk een stijgende lijn. In de regio Zuid-Kennemerland hanteren de verschillende Terreinbeheerders een zelfde telmethode, namelijk de schemertelling. Dit houdt in dat er aan het einde van de winter (eind maart/begin april) drie opeenvolgende tellingen worden uitgevoerd. De eerste in de avondschemering, de volgende in de ochtendschemering van de hierop volgende dag, en de derde en laatste in de volgende avondschemering. Sinds 2011 wordt er in heel het gebied waar damherten leven in Zuid-Kennemerland in één keer gebiedsdekkend door alle betrokken terreinbeheerders tegelijk geteld. Er wordt in nauw overleg met elkaar geteld, zodat de tellingen zo precies en volledig

mogelijk verlopen. Hierdoor is er een beter beeld te schetsen van de werkelijke populatie damherten in Zuid-Kennemerland, en zijn de verschillende gebieden beter met elkaar te vergelijken.

Zoals gezegd is er in 1996 begonnen met de tellingen. Er is in dit jaar een minimaal aanwezige populatie van 57 damherten waargenomen. In 2011 bestaat de minimaal aanwezige populatie damherten in Zuid-Kennemerland uit 2302 dieren, en in 2015 bestaat de minimaal aanwezige populatie damherten uit 3765 dieren.

Middelen

Geweer en hond

U vraagt een ontheffing aan om damherten die zich buiten het leefgebied bevinden met geweer en hond te mogen doden en met het oog hierop op te sporen. Hierbij zal de hond slechts worden ingezet om gewonde of gedode damherten op te sporen. Alleen het geweer zal gebruikt worden als daadwerkelijk dodingsmiddel.

Op grond van artikel 72, lid 1 Flora- en faunawet juncto artikel 5, lid 1, onderdelen a en b van het BBSD kunnen wij het gebruik van het geweer en de hond (niet zijnde een lange hond) toestaan.

Kunstmatige lichtbronnen

U vraagt naast geweer en hond ook het middel kunstmatige lichtbronnen aan, maar geeft hier geen motivatie voor.

Op grond van artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 9 lid 6 van de Bbsd kunnen wij het gebruik van kunstmatige lichtbronnen toestaan.

Geluidsdemper

U vraagt het middel geluidsdemper aan, maar geeft hier onvoldoende onderbouwing voor. Er wordt onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom uitvoering zonder dit middel, zoals dat de afgelopen beheer periode heeft plaatsgevonden, niet langer voldoet.

Op grond van artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7 lid 6 van de Bbsd kunnen wij het gebruik van geluidsdempers toestaan.

Conclusie middelen

Wij beoordelen uw argumentatie voor het gebruik van geweer en hond als afdoende en zullen u, middels het bijgevoegde besluit, de gevraagde ontheffing hiervoor verlenen.

Wij beoordelen uw argumentatie voor het gebruik van de middelen kunstmatige lichtbronnen en geluidsdemper als onvoldoende, en zullen u de ontheffing voor deze middelen dan ook weigeren.

Overige toestemmingen

U vraagt ook ontheffing aan om het geweer te mogen gebruiken ***binnen de bebouwde kom en in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen*** in het plangebied. Ook in en nabij de bebouwde kommen zorgen damherten namelijk regelmatig voor gevaarlijke verkeerssituaties. Juist in de bebouwde kommen is de kans op ongelukken erg groot, en omdat de bebouwde kommen ook geen onderdeel van het bestemde leefgebied zijn, zouden ook hier damherten gedood moeten kunnen worden.

Daarnaast vraagt u ontheffing om het geweer ook ***tussen zonsondergang en zonsopkomst*** in te mogen zetten. Daar gaf u in de aanvraag voor de voorgaande ontheffing verschillende redenen voor. Damherten zijn 24 uur per etmaal actief en kunnen zich daardoor op elk moment van de dag, maar ook 's nachts, bevinden op plaatsen waar zij bijvoorbeeld voor gevaarlijke verkeerssituaties kunnen zorgen. Om verkeersongelukken te voorkomen is het daarom wenselijk om uit voorzorg op te kunnen treden, ook wanneer een dergelijke situatie zich tussen zonsondergang en zonsopkomst voordoet. Een andere reden waarom het volgens u wenselijk was om 24 uur per dag te mogen uitvoeren is de veiligheid. 's Nachts en 's ochtends vroeg is er minder verkeer waardoor het doden van damherten op overdag drukke locaties veiliger kan plaatsvinden. Ook was volgens u de kans op plotseling opduikende wandelaars of honden kleiner waardoor het veilig uitvoeren makkelijker is op dergelijke tijdstippen. Deze redenen zijn ook bij onderhavige aanvraag nog geldig.

Voorts kan het voorkomen dat damherten die zich buiten het leefgebied bevinden moeten worden geschoten op locaties die niet voldoen aan de *in de wet gestelde eisen aan een jachtveld*. Juist de plaatsen waar damherten voor de meeste problemen zorgen voldoen in veel gevallen niet aan deze in de wet gestelde eisen. Om deze reden is ook hier door u ontheffing voor aangevraagd.

Conclusie overige toestemmingen

Wij beoordelen uw argumentatie voor het toestaan van de overige aangevraagde toestemmingen als afdoende. Zonder deze toestemmingen zal het voorgenomen werk immers ernstig en onnodig bemoeilijkt worden. Wel is het belangrijk dat de uitvoerders zich aan het bij de aanvraag gevoegde protocol houden, mede vanwege de veiligheidsaspecten. Wij zullen u middels het bijgevoegde besluit, ook voor wat betreft deze overige toestemmingen de gevraagde ontheffing verlenen.

Advies Faunafonds

Op grond van artikel 68, lid 1, van de Flora- en faunawet moet het Faunafonds om advies worden gevraagd over ontheffingsaanvragen. Het Faunafonds is een bij wet ingesteld orgaan dat naast het uitbetalen van faunaschade in de landbouw, tevens tot taak heeft te adviseren over ontheffingsaanvragen.

Het positieve advies van het Faunafonds, binnen gekomen 30 oktober 2015, op uw FBP Damhert kan gelezen worden als een positief advies ten aanzien van de ontheffingen die op basis hiervan worden verleend. Voor deze ontheffing hebben wij dan ook geen nieuw advies van het Faunafonds ingewonnen.

Natura 2000

De door u aangevraagde ontheffing voor het doden en verstoren van damherten buiten het bestemde leefgebied voor damherten heeft betrekking op gronden die ook buiten het Natura 2000-gebied Zuid-Kennemerland liggen. Het kan wel voorkomen dat gronden waarop de ontheffing wordt uitgevoerd aan dit Natura 2000-gebied grenzen.

Afschot in of nabij een Natura 2000-gebied is op grond van artikel 19d van de Nbwet vergunningplichtig indien dergelijk afschot leidt of kan leiden tot een significant negatief effect. Een effectenanalyse van Terra Salica heeft uitgewezen dat afschot van damherten binnen het Natura 2000-gebied geen significant negatieve effecten veroorzaakt. Ook de recent uitgevoerde passende beoordeling van Bureau Waardenburg wijst uit dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelen van het N2000 gebied Kennemerland-zuid. Hieruit kan worden afgeleid dat het uitvoeren van afschot buiten het leefgebied niet tot een significant negatief effect kan leiden.

Conclusie

In de duinen en aangrenzende gebieden tussen IJmuiden en Den Haag leeft een grote en tot nog toe groeiende populatie damherten. Dit dichtbevolkte gebied wordt doorsneden door drukke wegen en andere vormen van infrastructuur. Het aan de duinen grenzend gebied wordt intensief door de mens gebruikt. Wanneer damherten het leefgebied in de duinen verlaten en dit dichtbevolkte en intensief gebruikte gebied intrekken ontstaat er schade. Het gaat hierbij voornamelijk om belangrijke schade aan landbouw (vooral bollen- en bloementeelt), en het veroorzaken van gevaarlijke verkeerssituaties en -ongevallen.

Om een goed inzicht te krijgen in de problemen en mogelijke oplossingen is het FBP Damhert geschreven dat u vervolgens, ter goedkeuring, aan ons heeft voorgelegd. Deze ontheffingsaanvraag heeft betrekking op het plangebied voor zover dit in de provincie Noord-Holland gelegen is, en buiten het leefgebied van het damhert. In uw FBP Damhert worden de verschillende maatregelen besproken die getroffen zouden moeten worden om de hierboven geschetste situatie te kunnen bereiken, namelijk een minimum aan schadelijke situaties met damherten, terwijl er toch sprake is van een evenwichtige populatie damherten in het leefgebied. Om een deel van deze maatregelen uit te kunnen voeren heeft u ontheffing van verschillende verboden van de Flora- en faunawet nodig.

Ontheffing kan slechts worden verleend, indien geen andere

bevredigende oplossing bestaat. Gelet op de bevindingen in uw FBP Damhert en onze eigen bevindingen zijn andere bevredigende oplossingen in dit geval niet voorhanden en zal door afgifte van de onderhavige ontheffing de gunstige staat van instandhouding van het damhert niet in het geding komen. Wij verlenen u daarom, middels het bijgevoegde besluit, een ontheffing van artikel 68 van de Flora- en faunawet voor het opzettelijk verontrusten, doden en met het oog daarop opsporen van de diersoort **damhert** (*Dama dama*) met de middelen geweer en hond, waarbij het geweer ook gebruikt mag worden binnen de bebouwde kom en daaraan grenzende terreinen, gedurende het gehele etmaal, en op locaties die niet voldoen aan de in de wet gestelde eisen aan een jachtveld. Dit besluit maakt het voor u mogelijk uitvoering te geven aan het beheer van de damherten buiten het leefgebied zoals weergegeven in uw Faunabeheerplan Damhert. Deze ontheffing is geldig in het gebied zoals op de kaart, welke bij het besluit is gevoegd, is aangegeven.

Protocol

De uitvoering van de maatregelen waar u ontheffing voor aanvraagt zal gebeuren volgens een door u opgesteld protocol. Dit protocol zal er naar onze mening voor zorgen dat de voorgenomen maatregelen op een ordelijke wijze kunnen verlopen. Het protocol beschrijft onder andere de taken van de verschillende betrokken partijen en de wijze waarop de voorgenomen maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Het protocol is als bijlage aan het bijgevoegde besluit toegevoegd.

Rapportageplicht

Wij hechten veel waarde aan een goede rapportage en evaluatie. In het bijgevoegde protocol wordt omschreven hoe er gerapporteerd en geëvalueerd dient te worden. U dient te werken volgens dit protocol, en het opstellen van rapportages en evaluaties hoort daarbij.

Intrekking ontheffing

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 79 van de wet voorschriften verbonden. Op grond van artikel 80 kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de hieraan verbonden voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Bijgevoegd treft u ons besluit aan waarbij aan u de diverse gevraagde ontheffingen worden verleend.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris

H.J. Schanman

voorzitter

J.W. Remkes

Besluit

Flora- en faunawetbesluit 50 (2015)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelezen

- de beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland van 17 december 2007;
- uw aanvraag, geregistreerd met kenmerk 717843 – 718234, bij ons binnengekomen op 6 november 2015, voor het opzettelijk verontrusten, doden, en met het oog daarop opsporen van **damherten** (*Dama dama*) buiten het gebied dat is bestemd als damhertenleefgebied, conform het FBP Damhert;
- Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied (door GS goedgekeurd op 17 november 2015) (hierna: FBP Damhert).

Gelet op

- artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet juncto artikel 4, aanhef, sub c en e van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
- het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
- de door ons gestelde eisen in de provinciale Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland;
- de aanvraag van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland.

Overwegende dat

- de aanvraag voldoet aan de door ons gestelde eisen in de Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland;
- het Faunafonds positief heeft geadviseerd over uw FBP Damhert;
- in voldoende mate blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van damherten;

- de uitvoerders van de ontheffing zullen werken volgens een hiervoor opgesteld protocol;
- de ontheffing onderdeel is van een pakket aan maatregelen. Met deze ontheffing kan, in combinatie met de andere maatregelen, een effectieve en efficiënte schadebestrijding plaatsvinden.

Besluiten

1. Aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem, op grond van artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet juncto artikel 4, aanhef, sub c van het Besluit Beheer en Schadebestrijding Dieren, voor de diersoort **damhert** (*Dama dama*) ontheffing te verlenen van:
  - a. Artikel 9 van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het doden, en met het oog daarop opsporen van een beschermde inheemse diersoort);
  - b. Artikel 10 van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het opzettelijk verontrusten van een beschermde inheemse diersoort);
  - c. Artikel 74, lid 1, sub a van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer in een veld dat niet voldoet aan de krachtens artikel 49 van de Flora- en faunawet gestelde eisen);
  - d. Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub a van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang);
  - e. Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub b van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer in de bebouwde kommen der gemeenten en in de onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen);
2. aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem toestemming te verlenen als bedoeld in artikel 10, lid 1 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (toestemming voor gebruik van geweer en hond, niet zijnde lange hond);

3. op grond van artikel 79 van de Flora- en faunawet aan deze ontheffing de navolgende voorschriften en beperkingen te verbinden.

Bepalingen en voorschriften

1. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden;
2. Deze ontheffing geldt alleen voor gronden die buiten het voor damherten bestemde leefgebied liggen, binnen de grenzen van de provincie Noord-Holland, en binnen het gebied waar de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland bevoegd is, zoals aangegeven op de kaart (bijlage 1);
3. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland is bevoegd om personen voorgedragen door de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland, door middel van een machtiging, gebruik te laten maken van de in dit besluit verleende ontheffingen. De Faunabeheereenheid Noord-Holland voorziet deze uitvoerders van een machtiging en een kopie van het besluit;
4. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland is bevoegd om ook andere personen dan degenen voorgedragen door de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland, door middel van een machtiging, gebruikte laten maken van de in dit besluit verleende ontheffing van artikel 10 van de Flora- en faunawet (besluitonderdeel 1 b). De Faunabeheereenheid Noord-Holland voorziet deze uitvoerders van een machtiging en een kopie van het besluit;
5. De gemachtigde mag zich laten bijstaan door derden, niet zijnde geweerdgers;
6. De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, aan in lid 13 genoemde toezichthouders op eerste aanvraag (een kopie van) de ontheffing en machtiging kunnen tonen;
7. Het gebruik van deze ontheffing mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de gemachtigde:
  - a. Per locatie, uiterlijk één uur voor aanvang van voorbereidingen en uitvoering, contact opneemt met het

- servicepunt SVT (0800-9986734) van de provincie Noord-Holland, met opgave van datum(s) en tijdstip(pen);
- b. De hierboven bedoelde melding is 24 uur geldig;
  - c. Indien locatie(s), datum(s) en/of tijdstip(pen) van gemelde uitvoering wijzigen, contact opneemt met het servicepunt SVT van de provincie Noord-Holland (0800-9986734);
8. Afwijking van hetgeen conform voorschrift 6 is gemeld (bijvoorbeeld verandering van het tijdstip of data of het annuleren van de uitvoering) moet op eenzelfde manier als in voorschrift 6 omschreven worden gemeld;
  9. Besluitonderdeel 1d, (ontheffing van artikel 7, lid 9, sub a van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren; het nachtelijk gebruik van het geweer), is binnen de bebouwde kom der gemeente in tegenstelling tot het overige gebied uitsluitend toelaatbaar in de periode vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang;
  10. Dode dieren worden afgevoerd en verwerkt zoals in het protocol (bijlage 2) wordt omschreven;
  11. De hond zoals genoemd in besluitonderdeel 2 mag slechts ingezet worden om gewonde of gedode damherten op te sporen;
  12. De uitvoerders van de ontheffing zijn verantwoordelijk voor een veilige uitvoering;
  13. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door de inspecteurs die door de provincie zijn aangewezen, en overig daartoe bevoegde personen.
  14. Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de wet worden gewijzigd of ingetrokken.
  15. Voor zover nog niet benoemd in de overige bepalingen en voorschriften werken de uitvoerders van de ontheffing, voor zover deze ziet op het doden en met het oog daarop opsporen van damherten, conform het bijgevoegde protocol (bijlage 2).

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de zorgplichtartikelen zoals

deze zijn geregeld in de Flora- en faunawet en in het bijzonder artikel 73 van de Flora- en faunawet, welke luidt: "Bij de bestrijding van schade en overlast bij of krachtens de artikelen 65 tot en met 70 dan wel krachtens een ontheffing als bedoeld in artikel 75, dient onnodig lijden van dieren te worden voorkomen".

Geldigheid

Deze ontheffing is geldig vanaf de datum van ontvangst tot en met 17 november 2020.

Rapportageplicht

1. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE), als houder van de ontheffing, maakt jaarlijks (tenminste voor 1 maart) een activiteitenverslag, waarin de rapportage en de evaluatie van het gebruik van deze ontheffing worden opgenomen. Na vaststelling door het FBE bestuur, biedt zij het verslag aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aan;
2. Conform het uitvoeringsprotocol (bijlage 2), rapporteert de uitvoerder wekelijks digitaal de resultaten over de genomen maatregelen aan de FBE.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris

voorzitter

2 bijlagen

- Kaart
- Protocol

Kopie aan:

- Ministerie van Economische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK DEN HAAG;
- Bij12, unit Faunafonds Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht;

Bezwaar

Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk bezwaar aantekenen. Het bezwaarschrift kunt u sturen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 1 23, 2000 MD Haarlem.

Ook kunt u voor meer informatie de provinciale website bezoeken: www.noord-holland.nl.

Wij willen bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent.

Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met mevrouw K.M. Mur-Van Amerongen (tel. 023-5144253).

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland
Spaarne 17
2011 CD, HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

SVT/VG/OMG

Tel. nummer: 0800 99 867 34

Servicepunt-svt@noord-holland.nl

1 | 27

Betreft: Flora- en faunawet besluit 50 (2015); Ontheffing ex artikel 68, buiten leefgebied damhert

Verzenddatum

Geacht bestuur,

Kenmerk

717843 - 719477

Op 6 november 2015 hebben wij een aanvraag ex artikel 68 van de Flora- en faunawet van u ontvangen welke bij ons geregistreerd staat onder kenmerk 717843 - 718234. In deze aanvraag verzoekt u om ontheffing van een aantal verboden van de Flora- en faunawet om maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade veroorzaakt door damherten uit te kunnen voeren. Deze maatregelen staan opgenomen in het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied (hierna: FBP Damhert), dat in september 2015 door u is ingediend en door ons en de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland is goedgekeurd. U vraagt de ontheffing aan om het uitvoeren van het in uw FBP Damhert voorgestelde beheer van damherten die zich buiten het leefgebied maar binnen het plangebied bevinden, voor zover dit gelegen is binnen de provincie Noord-Holland mogelijk te maken.

Uw kenmerk

In uw FBP Damhert is een leefgebied voor het damhert aangewezen. Buiten dit leefgebied zou, in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid) en ter voorkoming en bestrijding van belangrijke schade aan landbouwgewassen, een minimale stand van het damhert moeten worden nagestreefd. Om de in uw FBP damhert genoemde minimale stand buiten het leefgebied te kunnen bereiken vraagt u, op grond van artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet, juncto artikel 4, aanhef, sub c en e, van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (hierna: BBSD) ontheffing van:

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

- het verbod op het doden of met het oog daarop opsporen van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort (Artikel 9 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het opzettelijk verontrusten van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort (Artikel 10 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het gebruik van het geweer in een veld dat niet voldoet aan de aan een jachtveld gestelde eisen (Artikel 74, lid 1, sub a van de Flora- en faunawet, juncto artikel 49 van de Flora- en faunawet);
- het verbod op het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang (Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub a van het BBSD);
- het verbod op het gebruik van het geweer in de bebouwde kommen der gemeenten en in de onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen (Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub b van het BBSD);
- het verbod op het gebruik van geluidsdempers (Artikel 72 lid 5 juncto artikel 7 lid 6 van het BBSD);
- het verbod op het gebruik van kunstmatige lichtbronnen (Artikel 72 lid 5 juncto artikel 9 lid 6 van het BBSD);

Eerder verleende ontheffing

Op 12 juli 2012, onder kenmerk 63225 - 65341 hebben wij aan uw stichting voor dezelfde schadesituatie een ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet verleend. Deze ontheffing was geldig tot en met 31 december 2015. Volgens uw FBP Damhert zijn er op deze ontheffing in Noord-Holland tot 1 juli 2015 in totaal 133 damherten gedood.

Wettelijk kader

Artikel 68

Op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet kunnen Gedeputeerde Staten (hierna: GS), wanneer er een in de wet genoemd belang in het geding is, onder bepaalde voorwaarden voor wat betreft beschermde inheemse diersoorten ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in

samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74.

De wet stelt hierbij als voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding en dat het Faunafonds is gehoord.

De in artikel 68 van de Flora- en faunawet genoemd belangen zijn:

- a) in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- d) ter voorkoming van schade aan flora en fauna;
- e) met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen belangen.

De hierboven, in sub e genoemde, aan te wijzen belangen zijn vastgelegd in artikel 4, aanhef, sub a t /m f van het BBSD:

"Als andere belangen als bedoeld in artikel 68, eerste lid, onderdeel e, van de wet, zijn aangewezen:

(.....)

- e) het reguleren van de populatieomvang van dieren, behorende tot de diersoorten edelhert, ree, damhert of wild zwijn, met dien verstande dat vanwege dit belang slechts ontheffing kan worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied of de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

(....)"

Rijks- en provinciaal beleid

Rijksbeleid

In de beantwoording van Kamervragen over dit onderwerp (TK, 2008-2007, Aanhangsel 3489) wordt gesteld dat het aan de provincie is om te bezien welke methode van beheer het beste past:

"Het is aan de provincie en betrokken partijen om te bezien welke vorm van (populatie)beheer het beste past voor de AWD en aangrenzende natuurterreinen."

Op vragen welke 10 september 2009 aan de voormalig minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (thans EZ) over schade en overlast veroorzaakt door damherten rond de Amsterdamse Waterleiding Duinen

(hierna: AWD) zijn gesteld (tk-20092010-357) luidde wederom het antwoord:

"Zoals ik al eerder heb aangegeven, is de provincie Noord-Holland verantwoordelijk voor het faunabeheer en de uitvoering daarvan, zoals vastgelegd in het faunabeheerplan. Ik ga ervan uit dat de provincie de in het faunabeheerplan geformuleerde doelen realiseert."

3 en 4

Afschot van damherten nabij wegen en risicopercelen kan door een geoefende jager op een veilige manier worden uitgevoerd. Het beperken van schade en overlast kan naar mijn oordeel bevorderd worden door het aanbrengen van een damhertkerend raster op strategisch verantwoorde plaatsen. Ik onderschrijf verder de conclusie van het Faunafonds dat populatiebeheer binnen de AWD noodzakelijk is om migratie te verminderen.

5 en 6

Er is geen rijksbesluit over beheer van damhertenpopulaties. De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeheer. Het Faunafonds vergoedt alleen bedrijfsmatige schade aan landbouwgewassen, maar het staat degenen die andere schade hebben geleden vrij de

provincie en de gemeente Amsterdam daarvoor aansprakelijk te stellen."

Provinciaal beleid

Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (2007)

Deze Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (hierna: beleidsnota) beschrijft ons beleid bij gebruikmaking van de aan ons toegekende bevoegdheden in het kader van de Flora- en faunawet. In de momenteel vigerende beleidsnota is het beleid met betrekking tot het belang waarvoor u uw huidige aanvraag heeft ingediend (artikel 4, aanhef, sub e; het reguleren populatieomvang damherten) wel genoemd maar niet specifiek uitgewerkt. De beleidsnota schetst, voor dit belang, dan ook geen provinciaal beleidskader.

Aangezien een ontheffing op dit belang slechts kan worden verleend indien "*de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied*" is van belang te bepalen of er sprake is van schade. Hierbij worden de belangen zoals genoemd in artikel 68 van de Flora- en faunawet door ons als leidraad gebruikt.

De beleidsnota beschrijft wanneer wij achten dat er sprake is van het schaden van een in de Flora- en faunawet genoemd belang. In paragraaf 8.1 is over schade aan het belang volksgezondheid en openbare veiligheid onder andere het volgende aangegeven:

"8.1. Wanneer wordt dit belang geschaad?"

Dit belang wordt geschaad als onveilige situaties voor grote groepen mensen ontstaan. Voorbeelden zijn:

- *besmetting met ziekteverwekkers, bijvoorbeeld door de vos (hondsdoelheid, vossenlintworm), vogels (colibacteriën, botulisme) of ratten (virussen of bacteriën, zoals ziekte van Weil);*
- *ondergraving van primaire waterkeringen of weglichamen van openbare wegen door konijnen, muskusratten, beverratten of vossen;*

- aanrijdingen waarbij reeën en damherten betrokken zijn."

"8.1.2 Andere bevredigende oplossingen

GS zijn van mening dat voorbeelden van andere bevredigende oplossingen zijn:

- het verharderen van weg- of dijklichamen;
- het plaatsen van rasters;
- het opzettelijk verstoren met visuele en/of akoestische middelen."

Paragraaf 8.3 beschrijft ons beleid ten aanzien van schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren:

"8.3.1 Wanneer wordt dit belang geschaad

Dit belang wordt geschaad als er sprake is van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren. Voor 'belangrijke schade' hanteren GS een schade van minimaal € 250 per geval. Dit is conform de norm die het Faunafonds hanteert."

(.....)

8.3.5 Ontheffingsbeleid

In de regel worden ontheffingen slechts verleend aan een Faunabeheereenheid op grond van een goedgekeurd faunabeheerplan. GS eisen zonder meer een faunabeheerplan voor de bestrijding van schade door wildsoorten (wilde eend, fazant, haas, konijn en houtduif), damhert, gans en smient, knobbelzwaan, meerkoet, ree en vos.

Ontheffingen van het verbod tot doden

Voor das, kleine en wilde zwaan, winterganzen (met uitzondering van grauwe gans en kolgans), roofvogels, uilen, rode lijst soorten (met uitzondering van damhert) en kolonies van roeken, aalscholvers of blauwe reigers verlenen GS geen ontheffing."

Faunabeheerplan

Bij brief van 30 oktober 2015 heeft het Faunafonds een positief advies

uitgebracht op uw Faunabeheerplan Damhert. Het door u ingediende FBP Damhert voldoet aan de in onze beleidsnota gestelde eisen en is dan ook op 17 november 2015 door ons goedgekeurd (geldig tot en met 17 november 2020). Het plan beschrijft de problematiek met damherten in het plangebied en hierin worden verschillende maatregelen beschreven welke wel en niet een bijdrage kunnen leveren aan het verhelpen van deze problematiek, en welke maatregelen er reeds genomen zijn. Uw FBP Damhert beschrijft vervolgens het beheer van damherten doormiddel van afschot, hetgeen één van de voorgestelde maatregelen is die nodig is om de huidige problemen met de damhertpopulatie te beteugelen.

Dit FBP Damhert dient onder andere als onderbouwing voor de voorliggende ontheffingsaanvraag om damherten, buiten het (in uw FBP Damhert) aangegeven leefgebied, opzettelijk te mogen verontrusten, te doden en met het oog daarop op te sporen.

Aanvraag

De door u aangevraagde ontheffing maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen met betrekking tot damherten. Dit pakket aan maatregelen wordt nodig geacht in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid), ter voorkoming en bestrijding van schade aan (landbouw)gewassen rondom het duingebied in Zuid-Kennemerland, ter voorkoming van schade aan flora en fauna in het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren, en voor het reguleren van de populatieomvang van het damhert in de duinen van Zuid-Kennemerland. De combinatie van maatregelen in het pakket moet zorgen voor een effectieve aanpak.

De onderhavige aanvraag ziet op één deel van het pakket: het reguleren van de populatieomvang van het damhert buiten het, in uw FBP Damhert beschreven, leefgebied. Deze ontheffing wordt nodig geacht in het belang van de verkeersveiligheid, het voorkomen van schade aan gewassen, en het voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten.

Dit wilt u bereiken middels het doden van damherten buiten het leefgebied met gebruik van het geweer, honden (niet zijnde lange honden), kunstmatige lichtbronnen en geluiddempers.

Overwegingen

Voordat tot het verlenen van een ontheffing, als bedoeld in de Flora- en faunawet, mag worden overgegaan moet er aan diverse voorwaarden zijn voldaan. Hieronder beschrijven we onze verschillende, voor deze aanvraag van belang zijnde, afwegingen en conclusies.

Schade aan wettelijk belang

Gezien de in het BBSD gestelde voorwaarde dat het verlenen van een ontheffing voor het reguleren van de stand van het damhert pas mag worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied moet door ons worden getoetst of er in dit gebied, voor deze diersoort, sprake is van schade. Zoals eerder genoemd worden de belangen als genoemd in artikel 68 van de Flora- en faunawet hierbij door ons als leidraad gebruikt.

Schade aan het verkeer en de verkeersveiligheid

Uw FBP Damhert vermeldt dat vanaf 1999 het aantal aanrijdingen met damherten in het plangebied is toegenomen van één geregistreerde aanrijding in 1999, tot 37 geregistreerde aanrijdingen in 2009. Vervolgens vermeld uw FBP Damhert dat er 58 aanrijdingen waren binnen het plangebied in 2010 (waarvan 51 in Noord-Holland), 51 aanrijdingen in 2011 (waarvan 48 in Noord-Holland), 48 aanrijdingen in 2012 (waarvan 33 in Noord-Holland), 24 aanrijdingen in 2013 (waarvan 17 in Noord-Holland), en 61 aanrijdingen in 2014 (waarvan 52 in Noord-Holland). Voor 2015 gaan de gegevens in uw FBP Damhert tot 1 juli. Er zijn op dat moment 30 aanrijdingen geweest, waarvan 29 in Noord-Holland.

Figuur 9, op bladzijde 23 van uw FBP Damhert laat duidelijk zien dat de locaties waar de aanrijdingen met damherten plaatsvonden in het plangebied in de loop van de jaren zijn opgeschoven. Het aantal botsingen tussen verkeer en damherten rondom deelgebied AWD is inmiddels sterk teruggedrongen. Alleen op de plaatsen waar de AWD

niet is afgerasterd (zoals bij het strand in Zandvoort) komen damherten nog met regelmaat het gebied uit en vonden als gevolg hiervan nog aanrijdingen plaats. In en rondom deelgebied NPZK is het aantal aanrijdingen daarentegen de afgelopen jaren steeds verder toegenomen. Doordat damhertkerende rasters niet overal mogelijk zijn en de populatie damherten nu ook in deelgebied NPZK flink toeneemt is te verwachten dat het aantal aanrijdingen in dit deel van het plangebied nog flink zal toenemen.

In uw FBP Damhert beschrijft u de impact die een aanrijding met een damhert kan hebben. Wij achten het voldoende aangetoond dat er, met name in deelgebied NPZK, schade is aan het belang volksgezondheid en openbare veiligheid (verkeersveiligheid).

Schade aan de landbouw

Uw FBP Damhert vermeldt dat de landbouwschade vooral schade aan bloemen, bloembollen en bloemzaad betreft. De schadegegevens die bekend zijn geven geen volledig beeld van de situatie, omdat om een aantal redenen lang niet alle schade getaxeerd wordt. De beschikbare gegevens geven echter wel een indicatie. En er is dan ook in ieder geval een oplopende trend waar te nemen. Uw FBP Damhert vermeldt dat de getaxeerde landbouwschade veroorzaakt door het damhert in het plangebied is opgelopen van € 6.832,- in 2004 tot € 41.722,- in 2009. In 2004 ging het om één melding, in 2009 waren er inmiddels al veertien meldingen. Uw FBP Damhert vermeldt vervolgens dat in de periode 2010 tot 1 juli 2015 de getaxeerde schade sterk fluctueert, met een flinke uitschieter in 2012 naar ruim € 130.000. Bijna alle schade is aangericht in Noord-Holland rond de AWD. De laatste twee jaar is de getaxeerde schade sterk afgenomen en zelfs (bijna) nihil in 2014 en in de eerste helft van 2015. Dit hangt volgens uw FBP Damhert samen met de genomen maatregelen, namelijk het afrasteren van een deel van het leefgebied en afschot van damherten die zich buiten dit leefgebied bevinden vanaf 2013. Wij achten het voldoende aangetoond dat er belangrijke schade is aangericht aan gewassen. Wij achten het ook voldoende aangetoond dat deze, hoewel sterk afgenomen de laatste tijd, weer zal toenemen indien de genomen maatregelen niet kunnen worden voortgezet.

Onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten

Uw FBP Damhert vermeldt dat aanrijdingen in het plangebied de voornaamste oorzaak zijn voor optreden ter beëindiging van onnodig lijden van damherten in het plangebied. Damherten die vast komen te zitten in hekken en dergelijke is de tweede oorzaak, terwijl damherten die door honden zijn verwond de derde oorzaak is. Daarnaast wordt volgens uw FBP Damhert ook een toenemend aantal door ondervoeding ernstig verzwakte damherten uit hun lijden verlost. Tabel 3 op bladzijde 36 van uw FBP Damhert laat een overzicht zien van de bekende gegevens over damherten die vanaf 2007 zijn gedood ter voorkoming van lijden of die dood zijn gevonden. Gegevens over geregistreerde aanrijdingen waarbij het dier niet is aangetroffen en/of waarbij het dier (gewond) is gevluht zijn niet in de tabel opgenomen. Damherten die door dierenambulances zijn afgevoerd en waarvan niet duidelijk is of zij zijn gedood dan wel zijn vrijgelaten, zijn ook niet opgenomen.

Er is voldoende aangetoond dat er onnodig lijden van zieke en gebrekkige damherten voorkomt in het plangebied buiten het leefgebied. Er is echter reeds een aanwijzing ex artikel 67 van de Flora- en faunawet verleend waarmee damherten die onnodig lijden uit hun lijden verlost kunnen worden in het gehele plangebied. Het gaat om Flora- en faunawetbesluit 39 (2014). Wij zullen om die reden dit belang verder niet meenemen in dit besluit.

Conclusie schade aan wettelijk belang

Wij concluderen naar aanleiding van bovenstaande gegevens en de overige uitgebreide gegevens in uw FBP Damhert dat voldoende is aangetoond dat er hier sprake is van schade veroorzaakt door damherten die zich buiten het aangewezen leefgebied bevinden. De voornaamste schade is zichtbaar op het gebied van de veiligheid van het verkeer maar ook de landbouw ondervindt belangrijke schade door de aanwezigheid van de damherten buiten het leefgebied. Hierdoor is voldaan aan de voorwaarde, gesteld in artikel 4, aanhef, sub e, van het BBSD, dat een ontheffing voor het reguleren van de populatieomvang van damherten slechts mag worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het

omringende gebied. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Geen andere bevredigende oplossing

In uw FBP Damhert geeft u een uitgebreid overzicht van maatregelen die al genomen zijn, extra nog te nemen maatregelen, en maatregelen die niet haalbaar en/of niet wenselijk zijn. U beschrijft voor de al genomen maatregelen wat de effectiviteit hiervan is geweest. Voor een aantal van deze maatregelen is het wenselijk dat deze ook in de planperiode van uw FBP Damhert zullen worden gecontinueerd. U beschrijft ook per niet haalbare en/of wenselijke maatregel waarom deze maatregel niet haalbaar of wenselijk is. Tenslotte geeft u een beschrijving van de maatregelen die volgens u nog genomen moeten worden bovenop de al genomen maatregelen.

U geeft in het FBP Damhert eerst een overzicht van de uitgevoerde maatregelen in de periode tot en met 2009. Dit zijn diverse maatregelen zoals bijvoorbeeld het verlagen van de snelheid op verschillende wegen, het plaatsen van wildspiegels en waarschuwingsborden, en het plaatsen van verschillende hekwerken en wildroosters. U verwijst voor een uitgebreidere beschrijving van de genomen maatregelen en de effectiviteit hiervan naar het voorgaande FBP Damhert.

Voorts geeft u een overzicht van de uitgevoerde maatregelen in de periode 2010 tot en met 2015. De maatregelen zijn onder te verdelen in:

- het plaatsen van wildroosters en damhertkerende rasters om het leefgebied;
- natuurbeheer- en inrichtingsmaatregelen;
- zieke en gewonde damherten uit hun lijden verlossen;
- beheer en schadebestrijding doormiddel van afschot.

Het plaatsen van wildroosters en damhertkerende rasters om het leefgebied

Hoewel er op verscheidene plaatsen al sinds geruime tijd

damhertwerende rasters staan rondom een deel van het leefgebied, en ook in de afgelopen jaren verder gewerkt is aan het verder afsluiten van het gebied, is en wordt dit damhertwerende raster, om verschillende in uw FBP beschreven redenen, niet volledig sluitend. Hierdoor zullen de damherten de mogelijkheid blijven hebben om zich in de omgeving buiten dit leefgebied te begeven. De rasters die er staan hebben plaatselijk wel degelijk een positief effect, maar zullen nooit kunnen voorkomen dat er nergens in het plangebied meer damherten uit het voor hen bestemde leefgebied zullen treden.

Natuurbeheer- en inrichtingsmaatregelen

Het gebied in de regio Zuid-Kennemerland dat is aangewezen als leefgebied voor de damherten wordt doorsneden door twee drukke wegen en een treinspoor, waardoor het gebied versnipperd is. Om de versnippering op te heffen en het leefgebied van het damhert en talloze andere soorten één geheel te maken zijn er drie natuurbruggen gepland, over de Zandvoortselaan, over de Zeeweg, en over het treinspoor Haarlem - Zandvoort. Dankzij de aanleg van deze verbindingen zullen het Nationaal park Zuid-Kennemerland en de AWD (ecologisch gezien) één geheel gaan vormen. De damhertpopulatie zal op die manier veel meer bewegingsvrijheid krijgen, zonder dat de dieren daarbij het leefgebied hoeven te verlaten.

Begin 2013 is de natuurbrug Zandpoort (gelegen over de Zandvoortselaan) als eerste gereed gekomen. Het doel van de natuurbrug is om deelgebied A (AWD) en deelgebied B (NPZK) met elkaar te verbinden (zowel ecologisch als recreatief). Het ecoduct kan echter nog niet optimaal functioneren doordat migratie van grote zoogdieren, waaronder damherten, over de brug nu nog niet mogelijk is. Omdat de omvang van de populatie damherten in en rond de AWD tot (ecologische) schade en overlast heeft geleid, is in 2013 besloten tot plaatsing van een tijdelijk schrikdraad, om migratie van damherten en de daarmee samenhangende schade aan flora en fauna naar NPZK te voorkomen. Zodra er sprake is van één afgestemd beheer in beide gebieden en een vermindering in omvang van de populatie is gerealiseerd, zal het raster worden verwijderd.

Zieke en gewonde damherten uit hun lijden verlossen

Zowel in Noord-Holland als Zuid-Holland zijn er in de afgelopen jaren mogelijkheden geweest voor het uit het lijden verlossen van zieke of gewonde damherten in het gehele plangebied.

Beheer en schadebestrijding middels afschot

Zoals in uw FBE Damhert beschreven was een onderdeel van het voorgenomen beheer in 2010-2015 het handhaven van een minimale stand buiten het leefgebied (in het gehele plangebied). Een van de maatregelen daartoe was afschot buiten het leefgebied. In Noord-Holland is vanaf 2013 het afschot buiten het leefgebied uitgevoerd. Het eerste jaar zijn er 80 damherten afgeschoten, waarvan 75 mannelijke dieren. In 2014 waren dit er 46, waarvan 45 mannelijke dieren, en in 2015 waren dit er tot 1 juli van dit jaar 14, waarvan 13 mannelijke dieren.

De gegevens in uw FBP Damhert laten duidelijk zien dat de schade aan de verkeersveiligheid en landbouw gewassen veroorzaakt door damherten buiten het leefgebied sterk is afgenomen sinds dit afschot plaats heeft gevonden, in combinatie met het verder afrasteren van de AWD. Rondom het deelgebied NPZK vindt nauwelijks landbouw plaats en is dan ook niet veel schade aan landbouw. Aanrijdingen met damherten vinden hier voornamelijk plaats op de wegen die het gebied doorsnijden.

Conclusie bevredigende oplossing

In uw FBP Damhert staan diverse, al genomen, maatregelen genoemd. Ondanks het nemen van deze maatregelen is er toch nog sprake van belangrijke schade zoals door u aangegeven. De maatregelen hebben wel flink bijgedragen aan het beheersbaar maken en houden van de schade buiten het leefgebied. Zoals de cijfers over de schade aan landbouw in uw FBE Damhert laten zien is de schade sterk afgenomen vanaf het moment dat afschot van damherten buiten het leefgebied plaatsvond in Noord-Holland, in combinatie met de andere genomen maatregelen. Omdat damherten echter nog steeds het gebied

kunnen verlaten, en dat ook doen, achten wij het noodzakelijk om het afschot van damherten buiten het leefgebied voort te kunnen zetten. Naar aanleiding van al hetgeen hierboven en in uw FBP Damhert genoemd concluderen wij dat er geen andere bevredigende oplossing voor het probleem beschikbaar is, maar dat ook het voorgestelde afschot en verjaging niet kan worden gezien als losstaande oplossing. De oplossing moet worden gevonden in het totaalpakket van maatregelen. Afschot en verjaging zoals u aanvraagt zijn een belangrijk onderdeel van een grotere reeks aan maatregelen die naar ons oordeel genomen dient te worden om de situatie beheersbaar te krijgen. De in uw FBP beschreven, al uitgevoerde, uit te voeren en niet uitvoerbare maatregelen kunnen daarom naar ons oordeel niet gelden als andere bevredigende oplossing zoals de Flora- en faunawet die eist alvorens over te kunnen gaan tot ingrijpendere maatregelen. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Gunstige staat van instandhouding

Zoals blijkt uit de gegevens in uw FBP Damhert zijn er momenteel tenminste 3765 damherten in het plangebied aanwezig (waarvan minimaal 734 in het deelgebied NPZK, en minimaal 3031 in het deelgebied AWD). Dit zijn de aantallen die werden geteld tijdens de voorjaarsstelling in het voorjaar van 2015. Omdat dit getal slechts de minimaal aanwezige populatie laat zien, kunnen we er met zekerheid van uitgaan dat de werkelijke populatie nog groter is. De kans dat men tijdens de tellingen exemplaren niet te zien krijgt is immers groot in de terreinen in Zuid-Kennemerland, die over het algemeen veel dichte begroeiing en reliëf kennen. Het merendeel van deze dieren houdt zich op in het geplande leefgebied. Deze aanvraag ziet alleen op dieren die zich buiten dit leefgebied bevinden. Alleen al om deze reden hoeft naar ons oordeel niet voor de gunstige staat van instandhouding van het damhert gevreesd te worden.

Een andere reden die deze vrees verder weg zou kunnen nemen is het feit dat de dieren die zich buiten het leefgebied bevinden vrijwel zonder uitzondering jonge mannetjes zijn. De hinden blijven bijna allemaal in het leefgebied. Ook de dominante mannetjes, die voor de reproductie zorg dragen, bevinden zich over het algemeen in het

leefgebied. Dit betekent dat als de damherten buiten het leefgebied zouden worden gedood zoals aangevraagd, het deel van de populatie dat voor nieuwe aanwas zorgt met deze ontheffing vrijwel ongemoeid wordt gelaten.

De geplande faunabruggen zullen er ten slotte voor zorgen dat uitwisseling tussen de verschillende damhertpopulaties in het leefgebied mogelijk wordt. Daardoor zal de populatie als geheel ook op de langere termijn genetisch gezond kunnen blijven.

Conclusie gunstige staat van instandhouding

Wij zijn van mening dat de aangevraagde maatregelen geen bedreiging vormen voor de gunstige staat van instandhouding van het damhert. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Populatieontwikkeling damherten

Omdat de ontheffing voor de door u aangevraagde maatregelen direct verbonden is aan de omvang van de populaties van de damherten vinden wij het belangrijk een inzicht te hebben van in huidige aanwezige populaties en de ontwikkelingen van deze populaties door de jaren heen.

Ontwikkeling damhertpopulatie in regio Zuid-Kennemerland

Uit uw FBP Damhert blijkt dat er sprake is van een groeiende populatie damherten in het gebied. Ook zijn er nog geen tekenen van stagnatie in deze groei waarneembaar. In uw FBP Damhert worden telgegevens gegeven vanaf 1996 tot en met 2015. Uit deze gegevens blijkt duidelijk een stijgende lijn. In de regio Zuid-Kennemerland hanteren de verschillende Terreinbeheerders een zelfde telmethode, namelijk de schemertelling. Dit houdt in dat er aan het einde van de winter (eind maart/begin april) drie opeenvolgende tellingen worden uitgevoerd. De eerste in de avondschemering, de volgende in de ochtendschemering van de hierop volgende dag, en de derde en laatste in de volgende avondschemering. Sinds 2011 wordt er in heel het gebied waar damherten leven in Zuid-Kennemerland in één keer gebiedsdekkend door alle betrokken terreinbeheerders tegelijk geteld. Er wordt in nauw overleg met elkaar geteld, zodat de tellingen zo precies en volledig

mogelijk verlopen. Hierdoor is er een beter beeld te schetsen van de werkelijke populatie damherten in Zuid-Kennemerland, en zijn de verschillende gebieden beter met elkaar te vergelijken.

Zoals gezegd is er in 1996 begonnen met de tellingen. Er is in dit jaar een minimaal aanwezige populatie van 57 damherten waargenomen. In 2011 bestaat de minimaal aanwezige populatie damherten in Zuid-Kennemerland uit 2302 dieren, en in 2015 bestaat de minimaal aanwezige populatie damherten uit 3765 dieren.

Middelen

Geweer en hond

U vraagt een ontheffing aan om damherten die zich buiten het leefgebied bevinden met geweer en hond te mogen doden en met het oog hierop op te sporen. Hierbij zal de hond slechts worden ingezet om gewonde of gedode damherten op te sporen. Alleen het geweer zal gebruikt worden als daadwerkelijk dodingsmiddel.

Op grond van artikel 72, lid 1 Flora- en faunawet juncto artikel 5, lid 1, onderdelen a en b van het BBSD kunnen wij het gebruik van het geweer en de hond (niet zijnde een lange hond) toestaan.

Kunstmatige lichtbronnen

U vraagt naast geweer en hond ook het middel kunstmatige lichtbronnen aan, maar geeft hier geen motivatie voor.

Op grond van artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 9 lid 6 van de Bbsd kunnen wij het gebruik van kunstmatige lichtbronnen toestaan.

Geluidsdemper

U vraagt het middel geluidsdemper aan, maar geeft hier onvoldoende onderbouwing voor. Er wordt onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom uitvoering zonder dit middel, zoals dat de afgelopen beheer periode heeft plaatsgevonden, niet langer voldoet.

Op grond van artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7 lid 6 van de Bbsd kunnen wij het gebruik van geluidsdempers toestaan.

Conclusie middelen

Wij beoordelen uw argumentatie voor het gebruik van geweer en hond als afdoende en zullen u, middels het bijgevoegde besluit, de gevraagde ontheffing hiervoor verlenen.

Wij beoordelen uw argumentatie voor het gebruik van de middelen kunstmatige lichtbronnen en geluidsdemper als onvoldoende, en zullen u de ontheffing voor deze middelen dan ook weigeren.

Overige toestemmingen

U vraagt ook ontheffing aan om het geweer te mogen gebruiken ***binnen de bebouwde kom en in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen*** in het plangebied. Ook in en nabij de bebouwde kommen zorgen damherten namelijk regelmatig voor gevaarlijke verkeerssituaties. Juist in de bebouwde kommen is de kans op ongelukken erg groot, en omdat de bebouwde kommen ook geen onderdeel van het bestemde leefgebied zijn, zouden ook hier damherten gedood moeten kunnen worden.

Daarnaast vraagt u ontheffing om het geweer ook ***tussen zonsondergang en zonsopkomst*** in te mogen zetten. Daar gaf u in de aanvraag voor de voorgaande ontheffing verschillende redenen voor. Damherten zijn 24 uur per etmaal actief en kunnen zich daardoor op elk moment van de dag, maar ook 's nachts, bevinden op plaatsen waar zij bijvoorbeeld voor gevaarlijke verkeerssituaties kunnen zorgen. Om verkeersongelukken te voorkomen is het daarom wenselijk om uit voorzorg op te kunnen treden, ook wanneer een dergelijke situatie zich tussen zonsondergang en zonsopkomst voordoet. Een andere reden waarom het volgens u wenselijk was om 24 uur per dag te mogen uitvoeren is de veiligheid. 's Nachts en 's ochtends vroeg is er minder verkeer waardoor het doden van damherten op overdag drukke locaties veiliger kan plaatsvinden. Ook was volgens u de kans op plotseling opduikende wandelaars of honden kleiner waardoor het veilig uitvoeren makkelijker is op dergelijke tijdstippen. Deze redenen zijn ook bij onderhavige aanvraag nog geldig.

Voorts kan het voorkomen dat damherten die zich buiten het leefgebied bevinden moeten worden geschoten op locaties die niet voldoen aan de *in de wet gestelde eisen aan een jachtveld*. Juist de plaatsen waar damherten voor de meeste problemen zorgen voldoen in veel gevallen niet aan deze in de wet gestelde eisen. Om deze reden is ook hier door u ontheffing voor aangevraagd.

Conclusie overige toestemmingen

Wij beoordelen uw argumentatie voor het toestaan van de overige aangevraagde toestemmingen als afdoende. Zonder deze toestemmingen zal het voorgenomen werk immers ernstig en onnodig bemoeilijkt worden. Wel is het belangrijk dat de uitvoerders zich aan het bij de aanvraag gevoegde protocol houden, mede vanwege de veiligheidsaspecten. Wij zullen u middels het bijgevoegde besluit, ook voor wat betreft deze overige toestemmingen de gevraagde ontheffing verlenen.

Advies Faunafonds

Op grond van artikel 68, lid 1, van de Flora- en faunawet moet het Faunafonds om advies worden gevraagd over ontheffingsaanvragen. Het Faunafonds is een bij wet ingesteld orgaan dat naast het uitbetalen van faunaschade in de landbouw, tevens tot taak heeft te adviseren over ontheffingsaanvragen.

Het positieve advies van het Faunafonds, binnen gekomen 30 oktober 2015, op uw FBP Damhert kan gelezen worden als een positief advies ten aanzien van de ontheffingen die op basis hiervan worden verleend. Voor deze ontheffing hebben wij dan ook geen nieuw advies van het Faunafonds ingewonnen.

Natura 2000

De door u aangevraagde ontheffing voor het doden en verstoren van damherten buiten het bestemde leefgebied voor damherten heeft betrekking op gronden die ook buiten het Natura 2000-gebied Zuid-Kennemerland liggen. Het kan wel voorkomen dat gronden waarop de ontheffing wordt uitgevoerd aan dit Natura 2000-gebied grenzen.

Afschot in of nabij een Natura 2000-gebied is op grond van artikel 19d van de Nbwet vergunningplichtig indien dergelijk afschot leidt of kan leiden tot een significant negatief effect. Een effectenanalyse van Terra Salica heeft uitgewezen dat afschot van damherten binnen het Natura 2000-gebied geen significant negatieve effecten veroorzaakt. Ook de recent uitgevoerde passende beoordeling van Bureau Waardenburg wijst uit dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelen van het N2000 gebied Kennemerland-zuid. Hieruit kan worden afgeleid dat het uitvoeren van afschot buiten het leefgebied niet tot een significant negatief effect kan leiden.

Conclusie

In de duinen en aangrenzende gebieden tussen IJmuiden en Den Haag leeft een grote en tot nog toe groeiende populatie damherten. Dit dichtbevolkte gebied wordt doorsneden door drukke wegen en andere vormen van infrastructuur. Het aan de duinen grenzend gebied wordt intensief door de mens gebruikt. Wanneer damherten het leefgebied in de duinen verlaten en dit dichtbevolkte en intensief gebruikte gebied intrekken ontstaat er schade. Het gaat hierbij voornamelijk om belangrijke schade aan landbouw (vooral bollen- en bloementeelt), en het veroorzaken van gevaarlijke verkeerssituaties en -ongevallen.

Om een goed inzicht te krijgen in de problemen en mogelijke oplossingen is het FBP Damhert geschreven dat u vervolgens, ter goedkeuring, aan ons heeft voorgelegd. Deze ontheffingsaanvraag heeft betrekking op het plangebied voor zover dit in de provincie Noord-Holland gelegen is, en buiten het leefgebied van het damhert. In uw FBP Damhert worden de verschillende maatregelen besproken die getroffen zouden moeten worden om de hierboven geschetste situatie te kunnen bereiken, namelijk een minimum aan schadelijke situaties met damherten, terwijl er toch sprake is van een evenwichtige populatie damherten in het leefgebied. Om een deel van deze maatregelen uit te kunnen voeren heeft u ontheffing van verschillende verboden van de Flora- en faunawet nodig.

Ontheffing kan slechts worden verleend, indien geen andere

bevredigende oplossing bestaat. Gelet op de bevindingen in uw FBP Damhert en onze eigen bevindingen zijn andere bevredigende oplossingen in dit geval niet voorhanden en zal door afgifte van de onderhavige ontheffing de gunstige staat van instandhouding van het damhert niet in het geding komen. Wij verlenen u daarom, middels het bijgevoegde besluit, een ontheffing van artikel 68 van de Flora- en faunawet voor het opzettelijk verontrusten, doden en met het oog daarop opsporen van de diersoort **damhert** (*Dama dama*) met de middelen geweer en hond, waarbij het geweer ook gebruikt mag worden binnen de bebouwde kom en daaraan grenzende terreinen, gedurende het gehele etmaal, en op locaties die niet voldoen aan de in de wet gestelde eisen aan een jachtveld. Dit besluit maakt het voor u mogelijk uitvoering te geven aan het beheer van de damherten buiten het leefgebied zoals weergegeven in uw Faunabeheerplan Damhert. Deze ontheffing is geldig in het gebied zoals op de kaart, welke bij het besluit is gevoegd, is aangegeven.

Protocol

De uitvoering van de maatregelen waar u ontheffing voor aanvraagt zal gebeuren volgens een door u opgesteld protocol. Dit protocol zal er naar onze mening voor zorgen dat de voorgenomen maatregelen op een ordelijke wijze kunnen verlopen. Het protocol beschrijft onder andere de taken van de verschillende betrokken partijen en de wijze waarop de voorgenomen maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Het protocol is als bijlage aan het bijgevoegde besluit toegevoegd.

Rapportageplicht

Wij hechten veel waarde aan een goede rapportage en evaluatie. In het bijgevoegde protocol wordt omschreven hoe er gerapporteerd en geëvalueerd dient te worden. U dient te werken volgens dit protocol, en het opstellen van rapportages en evaluaties hoort daarbij.

Intrekking ontheffing

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 79 van de wet voorschriften verbonden. Op grond van artikel 80 kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de hieraan verbonden voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Bijgevoegd treft u ons besluit aan waarbij aan u de diverse gevraagde ontheffingen worden verleend.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

Besluit

Flora- en faunawetbesluit 50 (2015)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelezen

- de beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland van 17 december 2007;
- uw aanvraag, geregistreerd met kenmerk 717843 – 718234, bij ons binnengekomen op 6 november 2015, voor het opzettelijk verontrusten, doden, en met het oog daarop opsporen van **damherten** (*Dama dama*) buiten het gebied dat is bestemd als damhertenleefgebied, conform het FBP Damhert;
- Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied (door GS goedgekeurd op 17 november 2015) (hierna: FBP Damhert).

Gelet op

- artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet juncto artikel 4, aanhef, sub c en e van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
- het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
- de door ons gestelde eisen in de provinciale Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland;
- de aanvraag van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland.

Overwegende dat

- de aanvraag voldoet aan de door ons gestelde eisen in de Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland;
- het Faunafonds positief heeft geadviseerd over uw FBP Damhert;
- in voldoende mate blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van damherten;

- de uitvoerders van de ontheffing zullen werken volgens een hiervoor opgesteld protocol;
- de ontheffing onderdeel is van een pakket aan maatregelen. Met deze ontheffing kan, in combinatie met de andere maatregelen, een effectieve en efficiënte schadebestrijding plaatsvinden.

Besluiten

1. Aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem, op grond van artikel 68, lid 1, sub a, c, en e van de Flora- en faunawet juncto artikel 4, aanhef, sub c van het Besluit Beheer en Schadebestrijding Dieren, voor de diersoort **damhert** (*Dama dama*) ontheffing te verlenen van:
  - a. Artikel 9 van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het doden, en met het oog daarop opsporen van een beschermde inheemse diersoort);
  - b. Artikel 10 van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het opzettelijk verontrusten van een beschermde inheemse diersoort);
  - c. Artikel 74, lid 1, sub a van de Flora- en faunawet (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer in een veld dat niet voldoet aan de krachtens artikel 49 van de Flora- en faunawet gestelde eisen);
  - d. Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub a van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang);
  - e. Artikel 72 lid 5 van de Flora- en faunawet juncto artikel 7, lid 9, sub b van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (ontheffing van het verbod op het gebruik van het geweer in de bebouwde kommen der gemeenten en in de onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen);
2. aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem toestemming te verlenen als bedoeld in artikel 10, lid 1 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (toestemming voor gebruik van geweer en hond, niet zijnde lange hond);

3. op grond van artikel 79 van de Flora- en faunawet aan deze ontheffing de navolgende voorschriften en beperkingen te verbinden.

Bepalingen en voorschriften

1. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden;
2. Deze ontheffing geldt alleen voor gronden die buiten het voor damherten bestemde leefgebied liggen, binnen de grenzen van de provincie Noord-Holland, en binnen het gebied waar de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland bevoegd is, zoals aangegeven op de kaart (bijlage 1);
3. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland is bevoegd om personen voorgedragen door de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland, door middel van een machtiging, gebruik te laten maken van de in dit besluit verleende ontheffingen. De Faunabeheereenheid Noord-Holland voorziet deze uitvoerders van een machtiging en een kopie van het besluit;
4. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland is bevoegd om ook andere personen dan degenen voorgedragen door de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland, door middel van een machtiging, gebruikte laten maken van de in dit besluit verleende ontheffing van artikel 10 van de Flora- en faunawet (besluitonderdeel 1b). De Faunabeheereenheid Noord-Holland voorziet deze uitvoerders van een machtiging en een kopie van het besluit;
5. De gemachtigde mag zich laten bijstaan door derden, niet zijnde geweerdragers;
6. De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt ,aan in lid 13 genoemde toezichthouders op eerste aanvraag (een kopie van) de ontheffing en machtiging kunnen tonen;
7. Het gebruik van deze ontheffing mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de gemachtigde:
  - a. Per locatie, uiterlijk één uur voor aanvang van voorbereidingen en uitvoering, contact opneemt met het

- servicepunt SVT (0800-9986734) van de provincie Noord-Holland, met opgave van datum(s) en tijdstip(pen);
- b. De hierboven bedoelde melding is 24 uur geldig;
  - c. Indien locatie(s), datum(s) en/of tijdstip(pen) van gemelde uitvoering wijzigen, contact opneemt met het servicepunt SVT van de provincie Noord-Holland (0800-9986734);
8. Afwijking van hetgeen conform voorschrift 6 is gemeld (bijvoorbeeld verandering van het tijdstip of data of het annuleren van de uitvoering) moet op eenzelfde manier als in voorschrift 6 omschreven worden gemeld;
  9. Besluitonderdeel 1d, (ontheffing van artikel 7, lid 9, sub a van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren; het nachtelijk gebruik van het geweer), is binnen de bebouwde kom der gemeente in tegenstelling tot het overige gebied uitsluitend toelaatbaar in de periode vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang;
  10. Dode dieren worden afgevoerd en verwerkt zoals in het protocol (bijlage 2) wordt omschreven;
  11. De hond zoals genoemd in besluitonderdeel 2 mag slechts ingezet worden om gewonde of gedode damherten op te sporen;
  12. De uitvoerders van de ontheffing zijn verantwoordelijk voor een veilige uitvoering;
  13. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door de inspecteurs die door de provincie zijn aangewezen, en overig daartoe bevoegde personen.
  14. Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de wet worden gewijzigd of ingetrokken.
  15. Voor zover nog niet benoemd in de overige bepalingen en voorschriften werken de uitvoerders van de ontheffing, voor zover deze ziet op het doden en met het oog daarop opsporen van damherten, conform het bijgevoegde protocol (bijlage 2).

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de zorgplichtartikelen zoals

deze zijn geregeld in de Flora- en faunawet en in het bijzonder artikel 73 van de Flora- en faunawet, welke luidt: "Bij de bestrijding van schade en overlast bij of krachtens de artikelen 65 tot en met 70 dan wel krachtens een ontheffing als bedoeld in artikel 75, dient onnodig lijden van dieren te worden voorkomen".

Geldigheid

Deze ontheffing is geldig vanaf de datum van ontvangst tot en met 17 november 2020.

Rapportageplicht

1. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE), als houder van de ontheffing, maakt jaarlijks (tenminste voor 1 maart) een activiteitenverslag, waarin de rapportage en de evaluatie van het gebruik van deze ontheffing worden opgenomen. Na vaststelling door het FBE bestuur, biedt zij het verslag aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aan;
2. Conform het uitvoeringsprotocol (bijlage 2), rapporteert de uitvoerder wekelijks digitaal de resultaten over de genomen maatregelen aan de FBE.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

2 bijlagen

- Kaart
- Protocol

Kopie aan:

- Ministerie van Economische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK DEN HAAG;
- Bijl 2, unit Faunafonds Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht;

Bezwaar

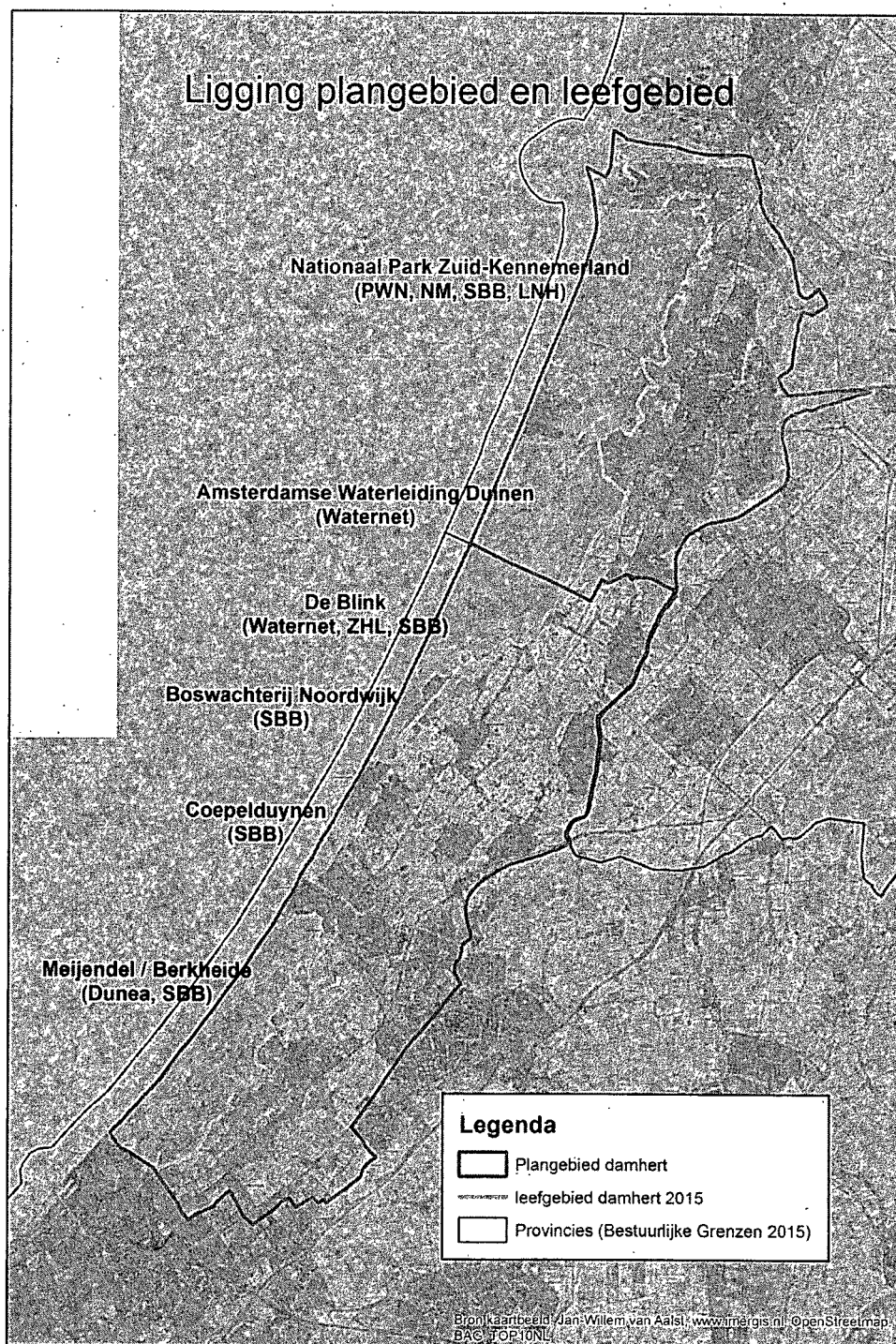
Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk bezwaar aantekenen. Het bezwaarschrift kunt u sturen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 1 23, 2000 MD Haarlem.

Ook kunt u voor meer informatie de provinciale website bezoeken: www.noord-holland.nl.

Wij willen bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent.

Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met mevrouw K.M. Mur-Van Amerongen (tel. 023-5144253).

Bijlage 1, Ligging van het plangebied met daarin het leefgebied voor het damhert in de duinen van Noord- en Zuid-Holland.

Protocol van uitvoering voor het beheer van damherten binnen het plangebied maar buiten het leefgebied van damherten in de regio Zuid-Kennemerland

Inleiding

Onderstaand treft u een stelsel van afspraken en voorschriften aan waarmee op een zorgvuldige wijze, door alle betrokken partijen, dient te worden omgegaan t.a.v. het beheer van damherten. Dit protocol maakt onderdeel uit van de ontheffing voor zover het de uitvoering betreft.

Protocol voor het beheer van damherten die zich buiten het leefgebied bevinden zoals omschreven in het Faunabeheerplan Damhert Noord- en Zuid-Holland. Dit beheerplan is op 17 december 2010 ter goedkeuring aangeboden aan Gedeputeerde Staten van voornoemde provincies en is goedgekeurd d.d. 01 februari 2011.

- Dit protocol beperkt zich tot het gebied welk gelegen is in de provincie Noord-Holland;
- Dit protocol beperkt zich tot het planmatige beheer van damherten buiten het leefgebied.

Het randvoorwaardelijk kader voor de uitvoering van dit protocol wordt gevormd door de ontheffingsvoorwaarden-ex artikel 68-en/of het aanwijzingsbesluit-ex-artikel 67 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

De aanleiding voor dit protocol

Aanleiding voor dit protocol is de wens om op transparante en controleerbare wijze het beheer van het damhert buiten de leefgebieden te reglementeren conform de doelstellingen die in het faunabeheerplan zijn beschreven.

Doel van dit protocol

Doel van dit protocol is het bewerkstelligen van een effectieve en efficiënte uitvoering van het faunabeheerplan teneinde de daarin geformuleerde doelen te bereiken.

Samenhang met het protocol valwild

Het voorliggende protocol staat los van het protocol valwild, ongeacht het feit dat er sprake is van deels gezamenlijke belangen ten aanzien van de verkeersveiligheid.

Het protocol valwild is primair incident gestuurd en derhalve als reactief op te vatten, terwijl voorliggend protocol gericht is op een planmatig beheer en preventief en proactief van aard is.

Uitvoering

Rol en taken van de provincie (GS)

- GS verstrekt de ontheffing aan de Faunabeheereenheid onder voorschriften en bepalingen.
- De ambtenaren belast met de handhaving zien toe op de naleving van de bepalingen en voorschriften.

Rol, plichten en taken van de Faunabeheereenheid (FBE)

- De FBE is verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en stelt de door Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland voorgedragen personen in de gelegenheid (machtiging) het beheer van damherten (buiten het leefgebied maar binnen het plangebied) op basis van de ontheffing te beheren.
- De FBE verstrekt de uitvoerder een rapportage formulier (bijlage)
- De FBE verwerkt de rapportage en zorgt voor verslaglegging.
- De FBE zorgt (indien nodig) voor aansturing van het beheer.

Rol, plichten en taken van de Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland (SFZK)

- SFZK stelt een lijst op met voldoende gekwalificeerde personen die belast worden met de uitvoering van het Faunabeheerplan (de uitvoerders). Op de lijst staat ook hun (mobiel) telefoonnummer waaronder zij te bereiken zijn.
- Deze lijst wordt digitaal uitgereikt aan de uitvoerders, de meldkamer van de politie, afdeling handhaving van PNH, FBE en het secretariaat van Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland.

Rol, plichten en taken van de personen belast met de uitvoering

Personen belast met de uitvoering (uitvoerders) zijn in het voor hun aangewezen gebied aanwezig met geldige documenten.

1. jachtakte
  2. machtiging voor het gebruik van de ontheffing
  3. rapportageformulier
- Uitvoerders mogen zich, in gezelschap, bij laten staan door personen niet zijnde geweerdagers.
  - Uitvoerders laten niet toe dat derden, w.o. personen in hun gezelschap, gebruik maken van het wapen van de gemachtigde uitvoerder.
  - Uitvoerders voeren hun wapen, in de auto “niet doorgeladen” maar wel onder handbereik mee.
  - Uitvoerders gaan niet zelfstandig over tot verjagen van damherten met als doel afschot te voorkomen.
  - De uitvoerder gebruikt alleen het wapen nadat hij zich overtuigd heeft dat als gevolg van wegvlochtende damherten geen direct gevaar ontstaat voor de omgeving.
  - Prioriteit van afschot is volgend aan de doelstellingen van het Faunabeheerplan damherten Noord- en Zuid-Holland. Keuzes kunnen worden gemaakt naar omstandigheden in het veld. Voorop staat dat, indien de keuze gemaakt kan worden, damherten gedood worden die zich bevinden op locaties waar zij een bedreiging vormen voor de verkeersveiligheid en / of op plaatsen bevinden waar zij een bedreiging vormen voor de landbouwschade. Vervolgens op plaatsen waar damherten als gevolg van overlast ongewenst zijn en daarna, naar omstandigheden, damherten te doden met het doel de stand buiten het leefgebied te decimeren.
  - Het geschoten damhert wordt door een “gekwalificeerd persoon” aanleveringklaar (Verklaring eerste onderzoek) afgeleverd conform de vereiste van de VWA.
  - De uitvoerder rapporteert wekelijks digitaal de resultaten over de door hem genomen maatregelen aan de FBE. Deze rapportageplicht geldt ook indien de uitvoerder niet actief is geweest of in het geval zijn optreden geen resultaat heeft gehad.
  - In uitzonderlijke situaties kunnen uitvoerders een beroep doen op assistentie van de politie via de meldkamer.

Rol van politie en provinciale handhaving

- De meldkamer informeert eventuele verontruste burgers met de gang van zaken en verwijst voor voorlichting naar de FBE.
- Eventuele meldingen, van aanwezige damherten buiten het leefgebied, van burgers kunnen door de meldkamer worden doorgegeven naar de SFZK.

Rol van het collectief, verjagen van damherten naar het leefgebied

Indien de gelegenheid opportuun wordt, de samenloop van omstandigheden zoals bronst waarbij damherten zich bij de hinden in het leefgebied willen voegen (oktober) ten tijde (vlak) voor het afsluiten met damhertkerende hekken van de grens tussen leefgebied en het overig plangebied in het vooruitzicht ligt, zal de FBE de rol van coördinator op zich nemen met het oogmerk zoveel mogelijk damherten naar het leefgebied te dirigeren.

Voorwaarden hiervoor zijn:

- 1 Dat politiemedewerking verleend wordt om passende verkeersmaatregelen te nemen.
  - 2 De uitvoerder van het te bouwen hekwerk genegen is om op aanwijzing van de FBE doorloopopeningen in het hekwerk te houden.
  - 3 Belanghebbenden (SFZK) daadwerkelijk en met voldoende menskracht beschikbaar zijn en meewerken met de verjaagactie.
  - 4 Bewoners van het gebied door de FBE op de hoogte zijn gebracht van wat beoogt wordt met het verjagen van damherten naar het leefgebied.
  - 5 De uitvoerder van het te bouwen hekwerk genegen is om onmiddellijk na het passeren van de damherten de hekken definitief te sluiten.
- Van het resultaat van de verjaagactie zal de FBE verslag opmaken.

Bezien, vanuit de verantwoordelijkheid van gemeentelijk gezag, zal de FBE desgevraagd door de gemeente voorgedragen uitvoerders (verjagers) machtigen t.b.v. het verjagen van damherten uit de bebouwde kom met als oogmerk damherten te dirigeren naar zich in de buurt bevindende zgn. insprongen en andere voor damherten geschikte toegangen tot het leefgebied.

Te denken valt aan personeel van openbare werken en politie. Het gaat dan uitsluitend om het gebruik van de ontheffing voor opzettelijk verontrusten van damherten. De machtiging geldt niet voor het doden van damherten.

Wijze van rapportage

Alleen het door de FBE verstrekte document wordt gebruikt om te rapporteren.

Voor de gebiedsmarkering wordt gebruik gemaakt van een door de FBE verstrekte kaart.

Verwerken van gedode damherten

Volgens zakelijke afspraak tussen Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland en afnemer.

Financiële administratie

Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland voert een administratie (gekoppeld aan de rapportage) en gebruikt de inkomsten om onkosten te betalen op een zo goed mogelijke kostenneutrale wijze.

Instructie voor het invullen van het rapportageformulier

- Onder "Handeling" invullen of de uitvoerder wel (JA) of niet (NEE) aanwezig is geweest in het veld.

- Onder het rapportagevakje “hert”(hinde - kalf) vult de uitvoerder zijn GP nummer in plus een volgnummer als er meer dan één geschoten is. De combinatie van datum, GP nummer en eventueel volgnummer vormen een “uniek nummer”.
- De “Verklaring eerste onderzoek” wordt verpakt in een deugdelijk plastic (en afsluitbaar) zakje en met een kunststof bindstripje aan het karkas bevestigd.

Bijlagen 1, 2 en 3

1 voorbeeld lijst van uitvoerders (opmaak door SFZK)

rooster datum / week nr. 19				
kaart telgebieden	uitvoerder	mobiel tel. nr.	e:mail adres	kenteken auto
Telgebied 20	Smit, A	1234567899	Smita@etc.nl	83-XXX-12
Telgebied 36	Jansen, B			
Telgebied 21	Dinges, J.P.			
Telgebied 34	Dirksen, J.G.			

2 voorbeeld rapportage (opmaak door SFZK)

rapportage week nr. 19					naam uitvoerder: Smit A				
datum	Handeling	Tijdstip afschot	Locatie Telveld nr.	Hert < 2 jr.	Hert >2 jr.	Hinde <2 jr.	Hinde >2 jr.	Kalf ♂	Kalf ♀
07-05-12	JA	18.45	20	W110001/1	0	0	0	0	
07-05-12	JA	18.45	20	0	0	0	0	W110001/2	0
08-05-12	NEE								
09-05-12	NEE								
10-05-12	JA			0	0	0	0	0	0
11-05-12	NEE								
12-05-12	JA	6.30		W110001/1					

3 Kaart met telvelden

Behorend bij:

Protocol van uitvoering voor het beheer van damherten binnen het plangebied maar buiten het leefgebied van damherten in de regio Zuid-Kennemerland